

UNIVERSITEIT UTRECHT

MULTIDIMENSIONAAL

In de serie Facultatief portretteert *Mr.* iedere maand een van de tien juridische faculteiten in Nederland, met de nadruk op de masterfase. In Utrecht kennen de masters een sterk didactisch model. En studenten leren er vraagstukken vanuit verschillende invalshoeken te bekijken.

DOOR HENRIETTE VAN WERMESKERKEN FOTO'S CHRIS VAN HOUTS

EN MULTIDISCIPLINAIR

“Een paar jaar geleden zijn alle masterprogramma’s herzien, universiteitsbreed. Invalshoek was: waar heeft de praktijk behoefte aan, hoe bereiden we de studenten daarop voor en hoe brengen we de student door de master? Te veel mensen bleven te lang in de masterfase hangen”, vertelt Ton Hol. Hol is hoogleraar rechtstheorie en hoofd van het Departement Rechtsgeleerdheid. In die functie is hij vice-decaan van de faculteit. Het departement maakt onderdeel uit van de Faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie. Een van de vernieuwingen bij de rechtenmasters is dat het departement de studenten in een vroeg stadium actief met elkaar en met de docenten in contact brengt. “We doen nu veel aan communityvorming, te beginnen met een borrel bij de start van het studiejaar. De studenten en docenten leren elkaar kennen via een introductie en verschillende bijeenkomsten. Dan begint al snel het onderzoeks- en scriptietraject, voor alle studenten. Want de scriptie was vaak een van de struikelblokken in de masterfase. Elke student kiest een onderwerp en formuleert een eerste probleemstelling: welke vragen gaat hij of zij beantwoorden?”

Op tijd beginnen aan de scriptie dus. Zodra de probleemstelling akkoord is bevonden, beginnen de studenten met schrijven. Ook worden er afspraken gemaakt over de planning, zodat in beginsel elke student voor de zomer het definitieve werkstuk heeft ingeleverd. Elke student krijgt twee scriptiebegeleiders, van wie één het eerste aanspreekpunt is. De tweede is betrokken bij het formuleren van de probleemstelling en de beoordeling van het eindresultaat. De docenten begeleiden de student door het hele jaar heen.

BEKENDE ALUMNI

- Lodewijk Hijmans van den Bergh (De Brauw Blackstone Westbroek; voormalig lid RvB Ahold)
- Femke Halsema (publicist; voormalig politiek leider GroenLinks)
- Jos Collignon (politiek tekenaar *de Volkskrant*)

PITTIGER

Verder zorgt het departement ervoor dat de studenten ervan doordrongen zijn dat de master toch echt een tandje pittiger is dan de bachelor. Automatisch doorstromen naar de masterfase is er niet meer bij. Hol legt uit: “Voor iedere master is een vorm van selectie. Studenten die de bachelorfase goed hebben gedaan, in een redelijke tijd en met een gemiddeld cijfer van een zeven of meer, kunnen doorstromen. Die zullen geen problemen ondervinden. Maar heeft iemand vijf jaar over de

Ton Hol, hoofd Departement Rechtsgeleerdheid

bachelorfase gedaan, en het dan nog met hakken over de sloot gehaald, dan gaan wij het gesprek aan. We willen de studenten ervan doordringen dat de masterfase geen gelopen race is, dat er echt meer wordt gevraagd dan in de fase ervoor.”

Dit versterkte didactisch model heeft ervoor gezorgd dat het rendement, dus het aantal studenten dat binnen het jaar de master haalt, significant is gestegen, aldus Hol.

“Onze onderwijsfilosofie luidt: meedoen is halen. Dat betekent dat je de master kunt halen als je alles volgt, en het betekent ook dat je hulp krijgt waar je die nodig hebt.”

VERDIEPING

Utrecht heeft een aantal traditionele masterprogramma’s, zoals Privaatrecht, Strafrecht, en Staats- en bestuursrecht. Ook is er een aantal Engelstalige programma’s, zoals European Law en Public International Law. “De master Nederlands recht geeft verdieping binnen het gekozen vakgebied”, zegt Hol. “We geven de studenten een stevige basis met de major. Daarnaast kunnen ze zich via een zelfgekozen minor specialiseren.”

Bijzonder zijn de multidimensionale onderzoeksprogramma’s, die ook hun weerslag op het onderwijs hebben. Een voorbeeld: de master Onderneming en Recht.

“STUDENTEN
MOETEN
BESEFFEN DAT
DE MASTER ECHT
PITTIGER IS DAN
DE BACHELOR”

FACULTATIEF

“Daar komen ondernemingsrecht, arbeidsrecht en mededingingsrecht bij kijken, maar ook zaken als: hoe organiseren en manage je een onderneming?”, legt Hol uit. “We leren de studenten de zaken vanuit verschillende invalshoeken te benaderen. Er zijn docenten uit alle afdelingen van het departement bij deze master betrokken. Als specialisatiemogelijkheden binnen de master bieden we Arbeid en onderneming, Commercieel vermogensrecht en International Business.”

Behalve universitaire docenten zet het departement praktijkdocenten in, want de studenten moeten op de praktijk worden voorbereid en ze moeten vaardigheden leren. Dit gebeurt met name in de capita selecta, waarin studenten in korte tijd kwesties moeten oplossen die vaak rechtstreeks uit de juridische praktijk komen.

ECONOMIE

Behalve multidimensionaal onderwijs kent Utrecht ook multidisciplinair onderwijs. Dat is een van de voordelen van een faculteit waarin meerdere disciplines zijn verenigd, vindt Hol. Met de Engelstalige master Law and

Economics kun je naar keuze jurist of econoom worden. Klaas van Rijckevorsel, inmiddels advocaat, volgde deze

master. “Bij rechten gaat het om de praktijk, het is een vak dat grote maatschappelijke impact heeft. Tijdens de voorlichtingsavond sprong de master Law and Economics er voor mij uit als een richting waar je het geleerde direct in de praktijk kunt toepassen. En zo heb ik deze master ook ervaren. Toen we bijvoorbeeld een paper schreven over corporate governance bestudeerden we op websites van bedrijven hoe de raden van commissarissen zijn sa-

mengesteld, en we schreven over gevallen waarin de corporate governance had gefaald. Er zijn zowel in Nederland als in het buitenland recent bekende schandalen geweest. Een ander voorbeeld: voor een vak over regulering van markten schreef ik een paper over het toezicht op de Nederlandse mediawereld, met name de televisie. Die praktische oriëntatie sprak mij aan. De studie ging over de echte wereld, en de docenten stimuleerden ons om ons onderzoek op werkelijke problemen uit de praktijk te betrekken.”

“DE DOCENTEN
STIMULEERDEN
ONS OM ECHE
PROBLEMEN UIT
DE PRAKTIJK TE
ONDERZOEKEN”

OPLEIDING

Van Rijckevorsel wilde juridisch afstuderen, maar zag dat economie met veel rechtsgebieden nauw verbonden is. “Ik merk nu ook in de juridische praktijk dat economie vaak een grote rol speelt. De master Law and Economics overbrugt die twee werelden, die eigenlijk nauw met elkaar verbonden zijn. Mijn scriptie ging over minderheidsdeelnemingen van concurrerende bedrijven in elkaar, en of dat wel of niet belastend is voor de markt. Een mededingingsrechtelijk onderwerp. Ik besprak een voorstel van de Europese Commissie.”

Sinds augustus van dit jaar werkt Van Rijckevorsel bij advocatenkantoor De Brauw Blackstone Westbroek. “Toen ik aan de master begon heb ik wel aan het bedrijfsleven gedacht, maar de advocatuur past toch beter bij mij. Prettig aan dit kantoor is dat je nog niet voor een bepaald rechtsgebied kiest als je begint, maar een algemene opleiding van een half jaar binnen kantoor volgt: de Brauwerij. Het bevalt mij buitengewoon.”

RESEARCHMASTERS

Voor studenten die wetenschappelijk geïnteresseerd zijn heeft Utrecht een aantal internationale tweejarige researchmasters. De studenten komen zowel uit Nederland

FEITEN & CIJFERS

- Universiteit opgericht: 1636
- Aantal studenten: bijna 30.000
- Aantal studenten rechten: 3305, waarvan 820 in de masterfase
- Aantal medewerkers departement Rechtsgeleerdheid: 341

als uit het buitenland. Het zijn groepjes van zo'n tien tot vijftientig studenten.

“Door de strenge selectie op resultaten en op motivatie blijft de groep klein”, vertelt Hol. “In het eerste half jaar doorlopen de studenten het hele recht: de klassieke rechtsgebieden, maar dan vanuit Europees perspectief. Dan volgt een half jaar specialisatie naar keuze, en vervolgens doen de studenten leeronderzoeken. Ze draaien mee in onderzoeken van medewerkers en hoogleraren en schrijven zelf ook stukken. Deze studenten zijn de aio's van de toekomst, hoewel sommigen ook voor de praktijk kiezen. We zijn blij dat we het onderzoek van de faculteit zo sterk hebben kunnen integreren in het onderwijsprogramma.” ■

